

GUTENBERG

Utgifven af Typografernes förening i Helsingfors ♦ Helsingin Kirjanpainajain yhdistyksen ulosantama

Helsingissä, Päivälehdten kirjapainossa, 1896

IV ärg.
N:o 14 * 1896
IV vuosik.

Prenumerationspris: — Tilaushinta:
Helt år } 4 m.
Koko vuosikerta }
Postportot tillkommer — Postimaksut
tulevat lisäksi

Redaktion: — Toimitus:
F. F. W. Ahlroos — K. Hoimela
(Ansvarig — Vastaava)

Annonspris: — Ilmoitushinta:
Per petitrad } 35 p.
Petiiti-riviltä }

Juli
31
Heinäkuu

Gutenbergin tilausmaksuja

on lähetetty: Turusta hra J. Ahlgrenin kautta 15: 75; Helsingistä J. C. Frenckellin kirjap. 8 mk sekä Weilin & Göös'in kirjap. 10: 50.

A. V. Berg.

Matka-apurahasto.

Rahoja on saapunut Kuopiosta 120 mk ja Porvoosta 6) mk.

Tilit edelliseltä vuosipuoliskolta ovat lähettäneet Kuopion, Viipurin, Joensuun, Porvoon, Lappeenrannan, Porin, Hankoniemen ja Vaasan haarasastot.

Reshjälpskassan.

Medel har influtit från Kuopio 120 mk och från Borgå 60 mk.

Redovisning för förra halfåret har anländt från filialerna i Kuopio, Viborg, Joensuu, Borgå, Villmanstrand, Björneborg, Hangö och Vasa.

Vääriä numeroita.

Hra V. v. Vrightin työväen edustajain kokouksessa Tampereella pohjustamassa kysymyksessä työpäivän pituudesta eri ammatteluissa Helsingissä on kirjapainajain työajasta laskettu ilmi numeroita, jotka ovat kaikkea muuta kuin totuuden kanssa yhtäpitäviä. Katsomme ensin näiden numeroiden oikaisemiseen ryhtymisen tarpeettomaksi, sillä emme voineet odottaakkaan, että näitä numeroita olisi kukaan totuutta harastava täkäläisiä oloja vähänkin tunteva kirjapainaja voinut ottaa uskoakseen muina kuin turhanpäiväisinä liioitteluna. Mutta koska kumminkin olemme itse asianomaisen kanssa joutuneet kinasteluun siitä, että työaika todellakin olisi meillä niin pitkä kuin hra v. Vright on pohjustuksessaan sanonut ja ehkäpä paikoin vielä korkeampikin, niin katsomme välttämättömäksi lausua asiasta mielipiteemme, koska luulemme olevamme asiassa yhtä selvillä kuin hra v. V:in ja ne, jotka hänelle näitä tietoja ovat antaneet.

Hra V. v. V. sanoo, että työaika Helsingin kirjapainoissa on siviiliosastoilla 10 1/2 tuntia ja sanomalehtityössä — 14—16 tuntia vuorokaudessa ympäri vuotta. Tämä ei ole enää tavallinen kukonharppaus, mikä tässä on tehty yli totuuden rajojen, vaan on tällä yhdellä harppauksella tavotettu päästä Helsingistä aina Tampereelle asti.

Mitä ensinäkään tulee siviilityöläisiin, niin pitäisi jokaisella ammattilaisella olla selvillä se tieto, että täkäläisissä painoissa on työaika toisissa 9 1/2 ja toisissa 10 tuntia. Vai mikäs luku saadaan siitä kun tehdään työtä aamusta klo 7:stä iltaan klo 7:ään toisissa painoissa 2 tunnin päivällis- ja 1/2 tunnin aamiaisajalla ja toisissa taas 1 1/2 t:n päivällis- ja 1/2 t:n aamiaisajalla? Osattaneekoahan tätä laskea? Sen lisäksi lopetetaan toisissa painoissa työ lauantai-iltoina vieläkin aikaisemmin.

Katselkaamme sitte tuota toista aimo harppausta, joka on tehty yötyön suhteen. Yötyön pituuden tarkoin määrittely ei tosin ole niin helppoa kuin päivätyön, sillä se on kokonaan epäsäännöllistä, riippuen aina olevista oloista, mutta pitäisi senkin laskemisessa sentään päästämän vähän totuuden mukaisimpaan tulokseen, kuin mitä hra v. V. on päässyt, ennenkuin menisi tällaisia tietoja julkaisemaan yleisölle. Kuten sanottu, on yötyö täkäläisissä sanomalehdissä uskomattoman epäsäännöllistä. Tämän kirjoittaja työskentelee itse juuri yötyössä ja tietää niin muodoin tarkoin työajan pituuden. Teen tässä lukijoille selvän laskun vuorokauden 24 tunnin ajasta: nukun keski määrin vähintään 6 tuntia, käytän aikaa sivutoimiin ja kirjallisuuden viljelemiseen vähintään 2 t., urheiluun y. m. ulkoseurusteluihin vähintään 2 t., ja ruoka-ajaksi y. m. kotitoimiin noin 2 t., yhteensä siis keskimäärin 12 tuntia menee muihin toimiin ja jällelle jäänyt summa tekee ainoastaan 12 tuntia, joka siis on pidettävä puhtaana työaikana kirjapainossa.

Tätä laskua en voi tosin tehdä, sillä olen jo tarpeeksi vähän koettanut laskea aikaa kaikkiin sivuuskareihin. Sanottane ehkä tästä, että tämä täytyy olla poikkeus minun suhteen; teen ehkä niin, että jätän päätoimeni sivutoimeksi ja niin muodoin voin työaikani kirjapainossa lyhentää. Mutta niin ei ole asian laita, tilikirjani on siihen taasen hyvänä todistajana; se näyttää, että teen työtä joka kuukausi säännöllisesti yhtä paljon kuin muutkin. Enkä myöskään ole mikään n. s. „isostormari“, joka tekisin työtä yhtenä päivänä kahden päivän edestä, vaan teen työtä säännöllisesti joka päivä tavallisen määrän, minkä normaalin latoja voi 12 tunnin työpäivässä tehdä. Ja myöskään ei voida nojautua siihen, että tämä näin lyhyt työpäivä olisi ainoastaan siinä lehdessä missä minä palvelen ja että toisissa olisi vallan toista. Ainoastaan Hufvudstadsbladeten latomossa voi myöskin ajan laskea näin pitkäksi kuin ylläoleva lasku osottaa, toisissa on se vielä vähän lyhyempi. H:bladeten latojain työaika tosin on epäsäännöllisin kuin kenenkään muiden, mutta sen pituus täytyy paljon lyhentyä aina joka toisen tiliajan päivätyön kautta, jolloinka nimittäin tullaan työskentelemään ainoastaan 8, korkeintaan 9 tuntia vuorokaudessa.

Kuten näkyy, on hra v. V:in antamat tiedot kerrassaan vääriä ja eksyttäviä. Mitähän hra v. V. on tahtonut sillä väritellä kuin hän on sanonut työajasta: 14—16 tuntia vuorokaudessa? Pitäisihän toki osattaman laskea työajan pituus tarkemmin suunnilleen eikä panna kokonaista 2 tuntia vuorokautta kohti epämääräisenä aikana. Jos taas olisi tahdottu sillä kuvitella, miten epäsäännöllistä on sanomalehdissä työaika ympäri vuoden, niin silloin olisi hra v. V. kernaasti saanut kirjoittaa: 8—20 tuntia vuorokaudessa. Silloin olisi hän puhunut totta. Sillä toisina päivinä saapi tehdä ainoastaan 8 tuntia, mutta jonakuna taas sen sijaan 20:kin tuntia.

Tällä emme millään muotoa tahdo puoltaa nykyistä pitkää työaikaa sanomalehtilatomoissa, vaan toivomme, että se mitä pikemmin tavalla tai toisella lyhennetään, sillä se riistää latojilta kesken aikaan voimat. Mutta olemme tahtoneet tässä

ainoastaan ilmoitua sen, että vaatimuksemme niin työajan lyhentämisessä kuin muussakin suhteessa on pysyttävä totuuden pohjalla. Emme luule sillä mitään voitettavan, jos vaikka kuinka asioita liioittelisimme; pikemmin on moinen liioittelu vaan itse asialle pahennukseksi. Sillä emmehän voi työnantajille eli liikkeenharjoittajille tehdä akki-jyrkkiä vaatimuksia, vielä vähemmän sitä, että olevia oloja vielä lisäksi aletaan maalata pahemmiksi kuin mitä ne todellisuudessa ovat. Puheenaolevan työajan pituuskään ei yksinään aina riipu työnantajain ja toimituksien toimenpiteitten takia, vaan väliin on syy haettavissa itse työmiesten epäsäännöllisyyksistä. Tapahtuu usein niin, että parin kolmen miehen epäsäännöllisyys saattaa koko latomon miehistölle pari kolme päivää perätysten paljon pitemmän työpäivän kuin mitä tarpeellista olisi. Tällaisia pitennyksiä työajassa emme voi syyttää työnantajain niskoille normaalityöpäivää vaatiessamme. Jos kerran teemme vaatimuksemme normaalityöpäivästä, niin on meidän myös silloin täydettävä ne velvollisuudet, jotka olemme ottaneet täyttääksemme. Ulkomailta, missä normaalityöpäivä on käytännössä, on myös työnteko miehistön puolelta säännöllistä. Ja niin sen täytyy meilläkin lopulta käydä, muuten emme pääse minkäänlaiseen tulokseen. Uskottakoon se.

Typografmötet i Malmö.

(Ur S. T. T.)

Mötet öppnades den 11 juli å hotell Stockholm i Malmö af ordf i Malmö typografiska förening hr H. Andersson hvarefter mötet utsåg till sin ordf hr A. F. Lundberg fr. Lunds typografiska förening och till sekreterare hr N. Wessel från Malmö typ. förening.

Diskussionen:

1:a frågan: De skånska afdelningarnas förslag till senaste förbundsmöte, om ändrad sammansättning af förbundsstyrelsen och införandet af distriktstyrelser, inleddes af hr L. Chr. Nielsen, som ansåg densamma just icke vara så brådskande, då den icke kunde afgöras förr än vid nästa förbundsmöte, men måste intresset för densamma hållas vid makt. Tal. förmenade, att stockholmarna f. n. sitta inne med makten och begagnade denna med förbigående af landsortens intresse. Nu voro landsortens typografer obekanta med de i Stockholm föreslagna kandidaterna, hvilket icke skulle vara fallet om styrelsen valdes af ledamöter äfven från landsorten, när de kandidater, som därifrån uppställes lättare kunde blifva för sina kolleger bekanta. Det enda i längden hållbara och tillfredsställande resultatet vore i enlighet med förslaget. Om Stockholms 900 ledamöter lifligt deltaga i valen så dominera de, och landsortens typografer hade intet att säga. Att, såsom uppgifvits, endast två af förbundsstyrelsens sju ledamöter äro infödda stockholmare, betyder naturligtvis intet, när de dessa personer äro uppställda i Stockholm, så äro de kända af därvarande typografer, hvilka antagligen ej veta hvar de äro födda. Då de uppställas i Stockholm så äro de naturligtvis betänkta

på att kvarstanna därstädes och äro sålunda stockholmare. Föreslog tillsättandet af en komité, som skulle agitera för frågan och ansåg komitén böra sammansättas af en person från hvarje af de vid konferensen representerade afdelningarna.

Diskussionen afslutades sedan ännu några talare yttrat sig i saken och antogs enhälligt af ombuden följande resolution:

Konferensen beslutar, att i princip fasthålla vid förslagen om en ändrad sammansättning af förbundsstyrelsen samt om införandet af distriktsstyrelser och uttalar, att förslagen — efter det de framlagts för resp. föreningar — änyo framläggas å nästa förbundsmöte.

2:a frågan: *Behandling af lärlings- och morgontidningskomitéernas förslag* (om de äro färdiga).

Lärlingskomiténs förslag hade några dagar före konferensen ingått till förbundsstyrelsen och medfördes af förbundsstyrelsens ombud samt föredrogs. Men det visade sig, att förslaget var för omfattande, för att kunna i sin helhet lämpligt behandlas vid konferensen, utan borde man taga mera noggrann del af detsamma, hvilket lämpligast läte sig göra genom dess tryckning. Hufvudpunkterna föredrogs dock och skärskådades.

Från komitén för morgontidningarna hade intet utlåtande ingått, men medförde förbundsstyrelsens ombud meddelande om att komiterade lofvat ingifva förslaget inom närmaste tiden.

I fråga om sättet för morgontidningarnas aflösningsgrunder fattades särskildt beslut, så lydande:

Konferensen uttalar, att det enda rättvisa aflösnings sättet för morgontidningsättare och andra arbetare, som längre eller kortare tid arbeta om natten, är införandet af *veckolön*, som bör vara olika, allt eftersom tiden för den dagliga arbetstiden öfverskrides. Allt ackordsarbete under natten bör afskaffas. För öfrigt antogs i fråga om nämnda komitéers arbeten följande uttalande:

Då ännu inte morgontidningskomiténs förslag ingått och lärlingskomiténs förslag ännu ej föreligger i tryck — och då båda dessa förslag hafva stor omfattning — beslutar konferensen, att tiden mellan förslagens offentliggörande och omröstningen om sammå måtte bli så rundligt tilltagen, att diskussion i saken kan föras i tidningen.

I öfrigt hänvisas till den i frågan om betalnings sättet å morgontidningar antagna resolutionen.

3:e frågan: *Anslutning till Skandinaviska förbundet*.

Förbundsstyrelsens ombud meddelade, att något utlåtande från denna komité ännu ej ingått samt att dess arbete först i dagarna påbörjats, på grund af bristande tid för komiténs ordförande.

Skarpt klandrades komitén, för det icke något steg förut tagits för frågans lösning, hvarefter följande resolution antogs:

Konferensen riktar en kraftig uppmaning till ömsesidighetskomitén, att inom den allra närmaste framtiden framlägga — på sätt förbundsmötet beslutit — resultaten af sina förhandlingar med de danska och norska organisationerna.

4:e frågan: *Allmän tariffrevision för Skåne*.

Om denna fråga uppstod en längre diskussion, hvarunder å ena sidan framgick, att man ansåg grundpriset för lågt i nuvarande beräkning och å andra sidan, att grundpriset borde stå oförändradt och den nödiga förhöjningen sökas i lokalprocenten.

Slutligen enades konferensen om följande uttalande:

Konferensen uttalar sig för en allmän tariffrevision på grundvalen af 30 öre pr tusen bokstäfver och med lokalprocentens storlek beroende af de olika orternas lefnadsförhållanden, dock ej under 5% och uppdrager åt de närvarande ombuden att inom sina resp. föreningar värka för förslaget och framkomma med gemensamt förslag till förbundsstyrelsen.

Dessutom konstituerade sig de närvarande ombuden som komité, för att i de olika afdelningarna värka för detta revisionsförslag. Till funktionärer i komitén valdes hrr A. F. Lundberg (ordf.), L. Chr. Nielsen (v. ordf.), Nils Wessel (sekr.) och A. F. Hellner (v. sekr.).

Vidare utsåg konferensen förslagsvis personer att värka som agitatorer för frågan hos sådana

afdelningar som så önskade, och utsågos hertill hrr Nils Wessel, A. F. Lundberg och L. Chr. Nielsen.

5:e frågan: *Ändring af § 51 mom. b. förbundets stadgar i syfte att få införd enkel majoritet i stället för nuvarande 2/3.*

Utän nämnvärd diskussion beslöts att gå i författning om ett dylikt förslags ingifvande.

Dessutom funnos upptagna ett par smärre frågor, som dock icke kommo under behandling sedan önskad upplysningar meddelats.

Härmed var konferensen slut. Densamma hade pågått hela dagen och under den bästa stämning.

På aftonen voro ombuden inbjudna till supé af Malmö typografiska förening.

*

Rekreationen.

På söndagsmorgonen fick man se en jämn folkström, som rörde sig ned mot hamnen och järnvägsstationen. Tidningarna hade omtalat, att en mängd typografer voro att förvänta med båt från Köpenhamn och med tåg från några skånska städer.

Vädret, som under lördagen var gynnsamt, slog om under natten, så att smärre regnskurar aflöste hvarandra på morgonen.

Vid 1/2 10-tiden kom båten från Köpenhamn, medförande omkring 600 personer — typografer med damer. Inom kort voro alla ordnade för att efter medförd musikkår och föreningsstandar, tåga till hufvudkvarteret för dagen: hotell Stockholm och gamla brandstationen.

Något senare anlände lustresande från Lund, Landskrona och Helsingborg för att delta i typografmötet.

Snart och upphörde regnet och efterträdades af sol och värme, som höllo i hela dagen.

Efter att hafva tagit stadens sevärdheter och utställningen i betraktande, samlades festdeltagarna dels i gamla Brandstationen, dels i hotell Stockholms trädgård, där middag intogs under en trängsel, som den festliga stämningen dock gjorde gemytlig. Middagen serverades af källarmästaren Ahlstedt, som på det hela taget löste den vanskliga uppgiften rätt bra.

Därefter begaf man sig änyo ut i staden för att åter samlas klockan 7 på aftonen vid punschälarna, där en mängd tal höllos, hvilka dock voro omöjliga att höra för andra än de talarna allra närmast stående, enär ett starkt och glädigt sorl var rådande bland festdeltagarna. Musik och sång omvexlade.

På aftonen kl. 10 begåfvo sig danskarna hem igen. Det var äkta köpenhamnsk feststämning nere vid hamnen med lefverop, hurrarop och viftningar. Ett väldigt sorl.

Härmed var det slut med festligheterna. Och vi tro att alla skola vara ense om att man haft angenämt — möjligen festkomitén undantagen.

Malmö typografiska förening har all heder af sina arrangemang.

L. A. M.-n.

Muistakaa Satunnaisten menojen rahastoa!

Notiser. — Uutisia.

— *Prässfågan*. Senatens hemställen om proposition i denna fråga till nästsammanträdande ständer har å högsta ort afslagits.

Orsaken hertill förljudes vara h. exc generalguvernören greve Heidens afstyrkande utlåtande i frågan. — Tbl.

— *Kirjanpainajainklubi* on tekeillä Porvoossa. Säännöt ovat jo olleet kuvernöörin vahvistettavina, mutta pienien vajavaisuuksien takia eivät ole voineet saada vahvistusta, jonka takia ne ovat uudelleen korjattavina asianomaisilla.

Samalla kuin onnittelemme tätä uutta klubia alkavan tarkoituksensa toteuttamisessa: yhteishengen herättämisessä ammattilaisten keskuudessa paikkakunnalla, muistutamme kaikkia muitakin maaseutukirjanpainajia niissä seuduin, missä ei vielä ole ammattiyhdistyksiä, perustamaan sellaisia vielä tällä vuoden ajalla, jotta ensi vuonna voipi koko Suomen kirjanpainajisto liittyä yhteen liittoon.

— *Utlärda*. Till konstförvänder förklarades å J. Simelii arfv. boktryckeri den 15 Juli sätta-reeleverna *Alma Turunen* och *Hildur Wilén* samt tryckareeleven *Hilma Lindroos*, å Helsingfors Centraltryckeri sätta-reeleven *Sigfrid Pettersson* äfvensom å Frenckell & Sons tryckeri sätta-reeleven *Valfrid Johansson*.

— *Ett nytt tryckeri* i Brahestad ärnar man få till stånd med det första. Jämte tryckeriet är äfven en ny tidning planlagd.

— *Porin kirjanpainajat* eivät vaan näytä kaikki tulevan käsittämään Satunnaisten menojen rahaston välttämättömyyttä, kirjoitetaan meille paikkakunnalta. Keväällä päättivät sikäläiset kirjanpainajat yksimielisesti kannattaa H:gin kirjanp. yhdistyksen päätöstä, että jokaisessa Suomen kirjapainossa miehistö suostuisi panemaan 1/2 pros. palkastaan sanottuun rahastoon. Siitä saakka onkin hra Filip Varénin painossa jokainen pannut rahastoon mainitun summan, mutta paikkakunnan toisissa painoissa ei ole sitä tehty, vaan katselevat levollisina, kun toiset heille kasvattavat yhteistä rahastoa.

Koskahan avaan tuu kaikkien silmät näkemään omaa parastaan? Kaiketi sitte, kun nuo vetelykset saapuvat taas parvissa tänne Helsinkiin „parempia oloja“ hakemaan! Ja kaiketi niitä jo alkaa tulvata syksyllä, koska jo nytkin kuuluu olevan useampia täällä odottamassa. Luulemme, että heille täällä tullaan näyttämään, mikä merkitys on kuulua organiseerattuun riveihin.

— *I Svensk Typograf Tidning* läses: Finska typografiförbundets stadgar ha nu ändtligen erhållit öfverhetlig sanktion, hvadan förbundet nu kan börja sin verksamhet. Vid senaste sammanträde med Helsingfors typografiska förening uppsattes kandidater till styrelse m. m. för förbundet. Friska och energiska krafter finnas bland de föreslagna och det ser ut som att man från början skulle få en god ledning hvilket också i Finland är mera af behovet än annorstädes, på grund af de egendomliga frihetsbegrepp, som där äro rådande.

Det blir det första arbetareförbund, som fått tillstånd att bildas i Finland.

Vi tillropa våra finska kolleger ett välmenadt och hjärtligt: Lycka till!

— *Affär är affär?* En a-b-c-bok tryckes å firman Söderström & Co:s tryckeri i Borgå. Nämnda tryckning försiggår på följande affärsmässiga men tidsödande sätt: Sedan en sida är uppsatt sändes den hit till H:fors att stereotyperas, hvarefter satsen ofördröjligen sändes till officinen för att afläggas och en ny sida sättes upp o. s. v., o. s. v.

— *Seuraava „kristillismielinen“ uutinen* on Porissa ilmaantuvan koulunopettajalehden „Satakunnan“ 82 n:ssa:

„Painovirheistä on muudan takäläinen kirjapainotaituri viime aikoina pitänyt suurta melua, varsinkin Gutenbergissä äskettäin. Olisipa hauskaa tietää seisooko tuo taituri hyvin kaukana sitä sanomalehteä, joka nykyjään teki Orisbergin koulusta „Porsas“-vuoren“) koulun! Jos niin on, kuten on syytä luulla, niin olisi senkin herran joskus hyvä muistaa, että „pilka usein käy omaan nilkkaan!“

Emme kai tarvitse lukijoillemme huomauttaa siitä, että tuolla sanotulla kristillismielisellä leh-

*) „Gris“bergin!

dellä ei ole oikein selvillä, mitä se syöttää luki-joillaan, sillä se näyttää kokonaan unohtavan tuon raamatullisen termin: „sinun pitää rakastaa lähimmäistäsi niinkuin itseä“.

Ei tietysti kannata ryhtyä väittelyyn lehden kanssa typograafillisista kysymyksistä, mutta niin paljon olisi sentään lehden *pitänyt* tuntea kirjapainoasioita, ettei se ole latojain syy, jos vikoja on sanomalehdessä, vaan sitä varten asetettujen korrehtuurinlukijain, jotka taas eivät ole kirjapainon käskynalaisia.

Jos taas tarkastaa „Satak.“ „kirkollisia“ palstoja, niin löytää niissä virheitä jos jonkinlaisia miltei joka riviltä, jopa väliin sellaisiakin, joita ei luulisi *kunnollisen* latojan julkenevan tehdä muualla kuin Porissa „Satakunnan“ kirjapainossa.

Tämä on taasenkin kaunis todistus siitä, kuinka alhaisella kannalla ylipäänsä meidän sanomalehtimiehemme maaseudulla vielä ovat kirjapainotaidon tuntemisessa. Tuskin monikaan heistä tietää, mitenkä sanomalehti kirjapainossa valmistetaan, vaikka kyllä silloin ollaan ymmärtävinään, kun sanakiistaan satutaan, jos kohta siinä sitte tuleekin väliin nenä litistettyä.

— *1896 vuoden Boktryckeri-Kalenderin* tilaajia pyydetään hyväntahtoisesti ensi tilassa lähettämään tilausmaksut hra C. A. Bernströmmille Nya Pressenin kirjapainoon.

— *Boktryckeri-Kalendern för 1896.* De hvilka fått sig kalendern tillsända torde snarast möjligt insända likvid.

— *En treflig familjeutfärd* var af festbestyrelsen anordnad söndagen den 19 dennes till Ådholmen. Af programmet följdes med särskildt intresse den tryckeriernas personaler emellan utlysta dragkampen, vid hvilken som segrare afgingo representanterna för Nya Pressens tryckeri. Priset vid denna täfling utgjordes af en pryddig öl-sejdel. Vidare bjöds på hornmusik, kvartettsång och dans m. m. Af allt att döma var trefnaden stor bland deltagarne.

En liknande utfärd arrangerades till Bockholmen söndagen den 2 aug., vid hvilken sportklubben samtidigt anordnade kappsegling.

— *I festbestyrelsen* ha hr Hj. Sundbäck invalts i stället för fröken Reiman som afgått från sin funktion i nämnda bestyrelse.

— *Ryskt.* För en tid sedan berättade den ryska tidningen „Vestnik Jevropy“ att en enskild persons till Petersburg insända anhållan om rätt att utgifva en tidning i Tambow blifvit afslagen på grund af ett utlåtande från vederbörande guvernör, som ansåg, att guvernementet Tambow, befolkadt af 3 millioner människor, icke nått den utveckling, att det skulle behöfva någon annan tidning än den officiella guvernementstidningen. „Vestnik Jevropy“ gjorde väl befogade kommentarier till detta afslag. Nu senast belyser en insändare i „Nov. Vr.“ berörda afslag i samma anda. Det är att märka att insändaren säger sig vara „landsdistriktschef“ d. v. s. under guvernören subordinerande administrativ tjänsteman. I sin uppsats ger insändaren bl. a. följande drastiska skildring af hvad en guvernementstidning i Ryssland är för slag. Det är ett litet blad, som tre gånger i veckan publicerar chefskapet befallningar, efterlysningar af landsstrykare, annonser om auktioner och leveranser till kronoinrättningar. Den s. k. icke officiella delen innehåller uppgifter om bönestunder i katedralkyrkan, om nyfödde med tre huvuden, om en komet, som en fransk astronom såg i 18:e århundradet, om ben af något antedeluvianskt djur, funna vid byn Rosorihina, och öfverlämnade af lokala poliser till guvernementsmuseet, där de ännu ligga i vedlidret bland klappar och tegelstenar m. m. s. Och detta är allt som de tre millionerna i Tambowska guvernementet anses vara mogna nog att ha behöf af.

— *Tarifförörelsen i Tyskland.* I de tyska typografernas tariffstrid har en vändning visat sig. Ombud för principaler och arbetare sammanträdde i Berlin den 15 maj, för behandling af tarifförslaget, och fortgick detta sammanträde i fem dagar, medförande det resultat, att man öfverenskom om en tariff, som påstås vara alldeles efter principalernas önskan.

En af de ledande principalerna, hr Büxenstein, klandrade vid samma tillfälle det stora tyska typograforganet „Correspondent“, som uttalat sig emot det föreliggande tarifförslaget, och uppfordrade de närvarande typografombuden att yttra sig om deras tankar angående „Correspondents“ uttalanden, hvilket hade till följd att ett af dessa ombud beklagade den ställning „Correspondent“ intagit till frågan.

Inom typografkretsar synes man dock icke hafva någon tilltro för det hopkommissade tarifförslaget, hvilket bland annat gifvit sig uttryck i ett flygblad, med titel: „Typografernas nya tarifföfverenskommelse, ett nationalliberal-guvernementealt machverk för arbetarerörelsen“.

I det nya tarifförslaget inrymmer bl. a. en bestämmelse om, att tvister mellan principaler och arbetare skola afgöras af skiljedomstolar. Denna punkt har emellertid icke funnit nåd inför det socialdemokratiska partiorganet „Leipziger Volkszeitung“, som yttrar: „Hvilken uppgift hafva dessa skiljedomstolar? De utlämna de för en förbättring åt sin kär kämpande arbetarna på nåd och onåd åt de redan förut lagskyddade kapitalistintressena, enär de hindra hvarje raskt beslut, hvarje genomgripande förändring och sätta kapitalisterna i tillfälle att i all maklighet träffa sina öfverenskommelser och sålunda väl utrustade tillbakaslä hvarje angrepp. Härigenom hoppas man att kunna göra arbetarna värnlösa och paralysera dem i deras organisation och agitation. De arbetare, hvilka få säte i dylika skiljedomstolar, sjunka ned till statister, till skuggor, utan någon nytta för arbetarnas intressen, en skada för det sociala framåtskridandet“.

Dessa ord ha vunnit genklang hos de socialdemokratiska tyska typograferna.

„Correspondents“ redaktör, hr Gasch, protesterar mot det af ombudet uttalade beklagandet och yttrar sig skarpt mot den träffade öfverenskommelsen.

— *Typografiska föreningen i Stockholm* hade lördagen den 4 Juli ordinarie sammanträde. Beslut fattades om att till byggnadsfondens förstärkande anordna en sommarfest i Hagaparken andra söndagen i augusti, om tillstånd därtill kan erhållas. — Åt styrelsen uppdrogs att in på hösten utlysa sammanträde för behandling af väckta frågor om en reviderad tariff och statistik öfver arbetslösheten inom yrket. — Som bidrag till betäckande af hr Hj. Branting ådömda böter anslogos 25 kr., och en lika summa, utgörande behållning af två insamlingar, skulle öfverlämnas till rörarbetarna. — Vidare beslöts att utsända listor för insamlande af medel till bedrivande af propaganda för storsträjksidén. — S. T. T.

Typografer:

Skrif i eder tidning, ställ icke edert ljus under skeppan! Uppöfven eder tankeförmåga och lären känna edra krafter samt hålla edra svagheter i styr.

Typograferne å alla tryckerier i landet bedja vi ihågkomma med artiklar och lokalnotiser och därigenom visa att bladet verkligen är det gemensamma språkrör hvarur våra stämmor böra ljuda.

Glöm ej invalidfonden!

Suomen kirjanpainajain sairasapurahasto.

Yleisesti lausutusta toivomuksesta, että sairasapurahaston toiminnasta annettaisiin yleisesti tarkkoja tietoja, annamme tässä kertomuksen rahaston tilasta umpeen kuluneen puolen vuoden ajalta eli tammi—kesäkuulta:

Tuloja:	
Jäsenmaksuja	3,905: —
Sisäänkirjoitusmaksuja	406: —
Korkoja	781 26
Lahjoja	82: —
Eläkekirjoista ja todistuksista	8: —

Lisäraahasto kirjanpainajain eläkettä varten:

Suom. Kirj. Seuran kirjapainon tvöväestöltä	33: 85
Ylijäännettä eräästä keräyksestä	1: 89 35: 74
	Smk 5,218: —

Menoja:

Sairasapuihin	218: —
Eläkkeihin	875: —
Kustannuksiin	135: 40 1,228: 40
Jäännös	3,989: 60
	Smk 5,218: —

Puolen vuoden ajalla uusien jäsenten lukousi 34. Huomattavasti ovat maaseutulaiset ruvenneet liittymään rahastoon enemmän kuin ennen. Niinpä on yksinään Tampereelta yhdeksän uutta jäsentä tällä ajalla tullut rahastoon.

Lahjoituksia rahastoon ovat tehneet hrat E. A. Levander (50 mk) ja Karl A. Tavaststjerna (20 mk) sekä Typografbladet (12 mk).

Sairasapua on annettu 4 henkilölle ja eläkettä on nauttinut 14 henkilöä.

Yhtään kuolemantapausta ei ole sattunut kuluneen puolen vuoden ajalla.

Ett kapitel ur rotationsmaskinens historia.

(Efter Nordiska Tryckeri-Tidende.)

Från den gamla firman Koenig & Bauer har nyligen utkommit en konstruktionsförteckning öfver alla bekanta rotationsmaskiner. Man betraktar med respekt detta arbete, som, omfattande tjugo års konstruktions historia, framvisar huru det ena systemet efter det andra framdyker och så åter försvinner. Huru mycket själsansträngning, huru mycken arbetskraft framvisas icke här inom en förhållandevis kort tid? Huru många har icke härvid „lagt sin näsa i blöt?“ Nu sedan kastanerna äro krafade ur elden, ser saken mycket enkel ut, så enkel att det verkligen ser ut som om det icke hade varit någon konst att frambringa en sådan maskin som rotationsmaskinen. Rotationsmaskinen har sin historia och sina tappra stridsmän, af hvilka flera i förtid ha genom öfveransträngningar fått plikta med sitt lif. Såsom en herr v. Koenig i unga år blef ett offer för rotationsstudiet, så blef också den verksamme augsburgaren Bissinger så att säga borttrykt af rotationen. Ett tredje snillrikt offer för rotationsmaskinen var ingenjör Geiger hos Albert & C:o. Dessa män voro alla inom en tid af fem år i den nya idéns, den nya teknikens tjänst.

Den första maskinen från 1876 flnna vi hos A. & R. Faber, „Magdeburger Zeitung“. Den andra rotationsprässen erhöill 1877 „Kölnische Zeitung“. Så gick en tid och anskaffades en sådan maskin af Hermans arvingar för „Die Hamburger Nachrichten“. Alla dessa tre maskiner kommo i gång inom ett år. Året 1878 gingo sju rotationsmaskiner ut i världen, alla försedda med victory-(cylinder)-falsning. Så stiga efter hand beställningarnas antal. Vid sidan af victoryfalsningen upp-

trädde 1881 falskheten och 1885 finna vi den första trutfalsningen och på samma gång den första sextonsidors maskinen som falsade fyra fyrsidiga ark (16 sidor) inom hvarandra och två fyrsidiga (8 sidor) två gånger inom hvarandra samt levererade dessutom ett fyrsidigt ark två gånger falsadt. Denna maskin som levererades till „Vossische Zeitung“ väckte stort uppseende. Denna var den nya tidens maskin; den var ett teknikens under, för hvilket mången fackman gned sig i ögonen. Trutfalsningen behöll härefter öfvertaget och firman Koenig & Bauer var en tid långt före sina konkurrenter ända tills hela linjen af rotationsmaskinbyggare gick öfver till samma falsmekanism. Och hvem frågar numera efter cylinderfalsningen för tidningsstryck? Året 1885 betecknar en vändpunkt i rotationsmaskinbyggandet. Härefter bli trutfalsapparaten och arkens falsning inom hvarandra mer och mer allmänna och 1888 se vi redan en dubbelbred ättasidors maskin i Nürnberg („Fränkischer Kurir“, Timmels tryckeri) som på sitt sätt utförde detsamma som „Vossische Zeitungs“ maskin. 1890 erhöi „Neue Freie Presse“ en tjugufyrsidig maskin. Dett är den tredje märkesstenen i rotationsbyggnaden, för hvilken det numera icke tyckes vara några gränser hvad beträffar förbättringar. Ännu samma år fick „Neue Freie Presse“ sin andra maskin af samma slag och den första maskinen i Tyskland af denna konstruktion förskaffade sig W. Gerardet i Leipzig. Tjugufyrsidsmaskinerna vunno snart tidningsförläggarnas gunst och inom kort fingo de stor utbredning.

Och 1895? Då se vi 22 rotationsmaskiner, hvaraf två trettiotvåsidors rotationsprässar utgå på ett år från det lilla Oberzell med dess världsverkstad. Vid sidan af dessa tidningsmaskiner utgingo de mest olika prässar för illustrationstryck, verktryck, formulär- och tabelltryck, för spelkort o. s. v. ut i världen, allt för rotation och återigen rotation, så att vid utgången af 1896 är antalet från denna ena snällprässfabrik utgående rotationsmaskiner 327, däraf 51 trillingsrotationsprässar och 3 st. 32 sidors dylika.

Sport. — Urheilu.

— *Typografernas Sportklubbs kapproddsgigg* har i dagarna blifvit fullt färdig. Båten har byggts af båbyggaren A. Andersson härstädes, efter ritning af ingenjör E. Wegelius. Dess dimensioner äro: längd öfver stäf 28 fot 10 $\frac{1}{2}$ tum, bredd 3 fot 4 $\frac{3}{4}$ tum och största djup 1 fot 4 tum. Kölen är af ek, spanter af ask, bordläggningen af furu och inredningen af gran samt helt och hållet kopparfast; sätena, på mässingstrissor, äro rörliga. Denna af hr Wegelius konstruerade moderna och eleganta kapproddbåt är den första i sitt slag i landet tillvärkade och utmärker sig framför de svenska kapproddsgiggarna genom en synnerligen jämn fart, hvilket konstaterades vid profrodden.

Båtens pris är, ritningen inberäknad, 670 mk, hvilken summa till största delen, såsom bekant, ihopbragts genom aktieteckning.

Ännu ouppburna aktier bedes Sportklubbens uppbördsmän godhetsfullt med det snaraste uppbära.

— *Till brandkårsfesten i Borgå*, söndagen den 26 juli, hade Typografernas förenings sportklubb föranställt samridt för klubbens velocipedåkare. Beklagligt nog var det endast fyra hjulryttare som deltog i färden, fastän ett trettiotal typografer tillhöra nämnda sportgren. Kl. 10 f. m. anträdde färden, och efter 5 timmars ridt (rasterna inberäknade) inkom man till resans mål, Borgå. Kl. 7-tiden gjordes åter uppbrott. I ett egyptiskt mörker, nu och då upplyst af klara blixtar, och efter några smärre äfventyr, anlände de raska cyklisterna kl. 1/212 på natten till Helsingfors, ganska nöjda med sin dag.

— *Kanotsport* Tvänne typografer, S. Pettersson och J. Saxberg, hvardera från Centraltryckeriet, hafva under sin sommarledighet (från den 1—15 juli) företagit ett par längre kanotfärder. Den ena sträckte sig från Helsingfors till Lovisa. På Sibbo fjärden rullade sjön ganska hög och de små farkosterna kastades framåt på de fräsande vågorna med god fart — naturligtvis dock icke redlösa. På Skyttenskar i Sibbo socken togs första nattlogis, hvarifrån resan följande morgon under gynnsamt väder fortsattes till Borgå. Från Borgå viken går en för kanotmän särdeles lämplig led till Lovisa, nämligen genom Kell- och Hummelsunden, hvilket senare sträcker sig så godt som fram till Pellinge. Denna väg valde kanotisterna, och sluppo därmed att passera den mellan Pörtö och Pellinge sig sträckande närmare 3 mil långa Äggskärsfjärden, hvilken kan bereda en kanotist ett styft och t. o. m. farligt arbete. Från Pellinge styrde kanotisterna kosan genom det natursköna Suni sund, samt passerade under gynnsamt väder Kjöfsalöfjärden — de största som återstodo — fram till målet. Vägen mellan Borgå och Lovisa — c. 45 km lång, den väg kanotisterna foro — tillryggalades i ett kör på 16 timmar, måltidsrasterna inberäknade. Återfärden anträdde med ångbåt. Den andra kanotfärden företogo samma kanotister upp längs Vanda å. — Tbl.

Säntöehdotus Porin Kirjaltaja-Klubille.

1 §. a) Porin Kirjaltaja-Klubi tarkoittaa persoonallisella yhteisvaikutuksella ja yksimielisyydellä edistää ja kannattaa kaikkea, mikä voidaan katsoa jäsenille yhteiseksi hyödyksi ja huviksi. Erittäinkin kun on keskusteltavana kysymyksiä, jotka voivat olla kirjapainotaitteelle eduksi sekä toimittaa juhllisuuksia ja muita sivistäviä huvituksia, joissa esitelmiä, laulua, soitantoa y. m. esitetään;

b) klubi työskentelee itsenäisesti liittymättä mihinkään paikakunnan yhdistyksiin tai klubeihin;

c) klubi ei tahdo sekaantua kielikysymykseen.

2 §. Klubin jäseneksi on oikeutettu pääse mään jokainen yhden (1) vuoden kirjapainossa työskennellyt henkilö, joka on täyttänyt kahdeksantoista (18) vuotta ja noudattanut moitteetonta käytöstä.

3 §. a) Sisäänpyrkijä ilmoittautukoon klubin toimikunnalle, jos haluaa klubin jäseneksi;

b) jokainen jäsen suorittakoon sisäänkirjoitusmaksuna viisikymmentä (50) penniä sekä sittemmin kuukausimaksun, jonka suuruuden klubi määrää.

4 §. a) Jos klubin jäsen laimiinlyöpi maksunsa kolme kuukautta peräkkäin, katsotaan hän klubista erotetuksi, mutta on hänellä kuitenkin oikeus takaisin päästä uuden sisäänpääsymaksun suorittuansa;

b) eroavalla jäsenellä ei ole oikeutta saada takaisin sitä ennen tehtyjä maksujansa eikä myöskään klubin yhteisestä omaisuudesta mitään vaatia.

5 §. a) Klubin rahastoa hoitaa toimikunta, jonka tulee säilyttää rahat jossakin luotettavassa pankissa, ja ovat toimikunnan jäsenet vastuunalaista koko klubin omaisuudesta.

b) rahastonhoitaja ei saa pitää takanaan rahaa enempää kuin korkeintaan kaksikymmentäviisi (25) markkaa;

c) 10 pros. klubin vuotuisista tuloista pannaan matkarahastoon klubiin kuuluvia, ulkomailla ammatissaan edistysvaluisia, kirjaltajia varten

6 §. a) Klubi päättää itse toiminnastaan, mutta päätösten toimeenpaneminen sekä hallinto ja hoito kaikista klubin varoista jätetään klubin keskuudesta valitulle toimikunnalle, jossa on puheenjohtaja ja kaksi jäsentä. Toimikunta valitsee keskuudesta rahastonhoitajan ja kirjurin;

b) klubin toimikunta valitsee juhlatoimikunnan, johon kuuluu kolme jäsentä.

7 §. a) Klubi kokoontuu vakinaiseen kokoukseen kerta kuukaudessa. Ylimääräisiä kokouksia voidaan pitää useamminkin, jos asiat niin vaativat taikka kun vähintään kuusi jäsentä sellaista vaatii;

b) tieto kokouksista jäsenille pitää toimikunnan antaman kiertokirjeellä kahta päivää ennen kokouspäivää

8 §. a) Klubin vuosikokous pidetään aina helmikuun ensimmäisenä sunnuntaina, missä vuosija tilintarkastajain kertomus luetaan sekä, jos ei mitään muistutuksia ilmesty, myönnetään eroavalle toimikunnalle tilivapaus;

b) valitaan puheenjohtaja sekä kaksi tilintarkastajaa ja kaksi toimikunnan jäsentä.

c) kaikki vaalit täytyy tapahtua tuljetuilla lipuilla.

9 §. Jäsenen velvollisuus on kokouksissa ja juhlatilaisuuksissa noudattaa siivoa ja moitteetonta käytöstä eikä häiritä järjestystä ja sopua, jonka aina tulee klubissa vallita. Jos jäsen rikkoo tätä vastaan, on toimikunnalla oikeus varoittaa tai erottaa jäsenen pois klubista, aina asian laadun mukaan.

10 §. Jos klubin lakkauttamisesta nousisi kysymys, keskustellaan asiasta kahdessa perätysten tapahtuvassa varsinaisessa kokouksessa, joissa vähintään kolmeneljännesmäärä klubin jäsenistä siitä päättää. Mutta klubin rahoja ja omaisuutta ei millään ehdolla saa jakaa jäsenten kesken, vaan tulevat varat siinä tapauksessa käytettäväksi johonkin muuhun hyödylliseen ja kirjanpainajille yleensä käytännöllisen tarkoitukseen.

Satunnaisten menojen rahasto.

Kesäkuulla on tšekäläisistä kirjapainoista säästölaatikkojen kautta kerääntynyt seuraavat summat:

Päivälehdin kirjapainossa *)	9: 80
Unden Suomettaren latojat	5: 75
Weilin ja Gösön kirjap. **)	5: 50
Petterssonin ja Kumpp. kirjap.	4: —
Simeliuksen perillisten kirjap.	2: 65
Suom. Kirj. Seuran kirjap.	2: 29
Hufvudstadsbladetin latojat	2: 16
Sentraalikirjapainossa	1: —
Nya Pressenin kirjap.	—: 99
Frenekellin ja pojan kirjap.	—: 45
Senaatin kirjap.	—: 36
H-bladetin sivuililatojat	—: 15
Summa Smk	35: 10

G. E.

*) Kaikki taiturit — kahta lukuun ottamatta — luovuttaneet puoli prosenttia palkastaan.

**) Kaikki latojafaiturit ja yksi painaja luovuttaneet puoli pros. palkastaan.

Suomen Kirjanpainajain Apuyhdistyksen rahaston hyväksi

toimeenpannaan

ALLEGRI-ARPAJAISET

Lauantaina 13 ja Sunnuntaina 14 p:nä Helmikuuta 1897.

ALLEGRI-LOTTERI

till förmån för

Finska Typografernas Understödsförenings kassa

anställes

Lördagen den 13 och Söndagen den 14 Februari 1897.